

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

حق گرایی و باطل ستیزی

امام کاظم علیه السلام

محمد باقر منصوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حق گرایی و باطل ستیزی امام کاظم علیه السلام

نویسنده:

محمد باقر منصوری

ناشر چاپی:

روزنامه کیهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	حق گرای و باطل ستیزی امام کاظم علیه السلام
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۶	حق گرای و حق خواهی، آرمان پیامبران
۷	ویژگی های حق طلبان و باطل ستیزان
۸	حق خواهی و باطل ستیزی امام موسی کاظم
۸	محدوده فدک
۸	هدف، باطل را توجیه نمی کند
۹	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

حق گرای و باطل ستیزی امام کاظم علیه السلام

مشخصات کتاب

شماره کتابشناسی ملی : ایران

سرشناسه : منصوری، محمدباقر

عنوان و نام پدیدآور : حق گرای و باطل ستیزی در سیره امام کاظم (ع)/محمدباقر منصوری

منشا مقاله : کیهان ، ۶ مرداد ۱۳۸۷ : ص ۶

توصیفگر : موسی بن جعفر (ع)، امام هفتم، ۱۲۸ - ۱۸۳ق

توصیفگر : Musa ibn Ja'far, Imam VII, ۷۴۵ - ۷۹۹

توصیفگر : قرآن

توصیفگر : حق گویی

توصیفگر : اخلاق اسلامی

توصیفگر : تاریخ اسلام

توصیفگر : حق و باطل

مقدمه

امام موسی کاظم (علیه السلام) همانند دیگر اوصیای الهی کوشید تا در قول و عمل به عنوان نمونه عینی و شاهد کامل الهی ظاهر شود. زندگی او سرشار از آموزه ها و درس هایی است که می تواند راهنمای عمل هر یک از افراد و جوامع بشری باشد. هر کسی که بخواهد در مسیر کمالی قرار گیرد و زندگی فردی و اجتماعی خود را چنان بسازد که احساس خوشبختی کند و هرگونه اندوهی از گذشته و ترسی از آینده خویش بزداید، می تواند با رجوع به آن بزرگوار، خود را در این حالت قرار دهد. هر یک از امامان (علیه السلام) همانند پیامبران (علیه السلام) مظهر اسمی از اسمای الهی هستند که در القاب و نام های ایشان نمود می یابد چنان که حضرت موسی (علیه السلام) کلیم الله و حضرت محمد (صلی الله علیه و آله وسلم) حبیب الله و امام علی بن موسی (علیه السلام) رضا و امام موسی بن جعفر (علیه السلام) کاظم است. آن حضرت در برابر بسیاری از مصایب و شدایدی که در زندگی خویش تحمل کرد کظم غیض نموده و با در پیش گرفتن صبر و شکیبایی بی مانند، نمونه ای از پایداری در برابر ظلم و ستم ستمگران و دولت مردان باطل را به همه جهانیان نشان داده است. نوشتار حاضر تلاش می کند تا صبر و پایداری آن حضرت (علیه السلام) را براساس سیره و قول ایشان بنمایاند و نشان دهد که چگونه آن حضرت (علیه السلام) در برابر فشارهای حکومت های ظالم بنی عباسی صبر پیشه کرد و هرگز دمی از مبارزه با ظلم و احقاق حق دست برنداشت. سال های زندان های مخوف و وحشتناک را تحمل کرد ولی هرگز از راه مبارزه دست نکشید و همواره در پی احقاق حق و بازگو کردن آن و ستیز با باطل بود. با هم این مطلب را از نظر می گذرانیم.

حق گرای و حق خواهی، آرمان پیامبران

حق به امری گفته می شود که واجب و ثابت است و در اصل به معنای مطابقت و موافقت می آید. البته این واژه کاربردهای

چند گانه ای دارد که می توان به ایجاد چیزی براساس حکمت و یا چیزی که براساس حکمت ایجاد شده و یا سخنی که به اندازه و به موقع گفته شود و یا اعتقاد به چیزی چنان که هست (مفردات راغب اصفهانی ذیل واژه حق) اشاره کرد. در همه این کاربردها اصل مطابقت با واقع هستی مورد توجه می باشد بر این اساس قرآن گاه خداوند را حق و گاه هستی و آفریده الهی را حق می شمارد و هر چیزی را که برخلاف آن باشد به عنوان باطل می شمارد. قرآن در بیان تمثیلی می کوشد تا این معنا را به مردم بفهماند که باطل از آن جایی که چیزی جز نیستی نمی باشد می کوشد تا خود را با آویختن و آمیختن به حق معنا کند و وجود دهد. از این رو باطل همواره به حق می چسبد تا خودنمایی بلکه وجودنمایی کند. در آیه ۱۷ سوره رعد خداوند به خودنمایی باطل بر محور حق اشاره می کند و توضیح می دهد که چگونه باطل همانند حبابی بر آب، سست و پوچ است و بی حق می ترکد. از آن جایی که میان حق و باطل هیچ واسطه ای نیست (یونس آیه ۳۲) و در زندگی انسان ها آن دو ملازم یکدیگرند (رعد آیه ۱۷) برای بسیاری، مشکل جداسازی پدید می آید؛ ولی از آن جایی که فطرت و طبیعت آدمی براساس حق جوئی و حقیقت پذیری قرار داده شده (بقره آیه ۷۱ و نیز انبیاء آیه ۵۵) انسان می تواند با تکیه بر فطرت و طبیعت سالم خویش آن دو را شناخته و با گرایش به حق خود را از گرفتاری های باطل و پیامدهای زیانبار آن در امان نگه دارد. قرآن بیان می کند که حق پذیری، تنها رمز سعادت و رهایی انسان ها از آتش دوزخ و خشم الهی است (زخرف آیات ۷۴ تا ۷۸) و برانسان است تا در برابر حق تسلیم بوده و آن چه از سوی خداوند از راه آموزه های وحیانی به آدمی می رسد بپذیرد. (یونس آیه ۹۴) دل های پاک چون دل های پاک پیامبران که براساس فطرت است محل نزول کلام حق الهی است (سبا آیه ۴۸) و بر مردم است که از حقی که از سوی خداوند بر دل های پیامبران و مردان پاک سیرت الهی فرود می آید پیروی کنند. (محمد آیه ۳) از آن جایی که حق مطلق، خداوند است و حرکت پیامبران و معصومان (علیه السلام) برمدار حق است، اراده الهی بر این تعلق گرفته است تا در نهایت حق بر باطل پیروز شود و باطل از میان برود. (انفال آیه ۷ و توبه آیه ۴۸ و یونس آیه ۸۲ و شورا آیه ۲۴) حق در تحلیل قرآنی پایه و محور احکام و قوانین وحیانی الهی چون احکام اسلام است (توبه آیه ۳۳) و خداوند پیامبرانش را با این هدف فرستاده است تا حق را به مردم معرفی کنند و آن را در جامعه تحقق بخشند. (فتح آیه ۲۸)

ویژگی های حق طلبان و باطل ستیزان

حق طلبان کسانی هستند که در برابر هوس ها و تمایلات فسادانگیز باطل گرایان و حق ناپذیران تسلیم نمی شوند (مؤمنون آیه ۷۰ و ۷۱) و همانند حضرت ابراهیم (علیه السلام) جز به حق، روی خوش نشان نداده و با باطل در هر لباس و جامه ای مبارزه می کنند (بقره آیه ۱۳۵ و انعام آیات ۷۹ و ۱۶۱ و نحل آیه ۱۲۰ و آیات دیگر) دل هایشان در برابر حق نرم است و از سلامت فطرت و صفا بهره مند می باشند. (حج آیات ۵۲ تا ۵۴) اجتناب از اندیشه های سود جوینانه (نور آیات ۴۸ و ۴۹) در کنار تأمل در کیفیت آفرینش (ق آیات ۵ و ۶)، دوری از هرگونه استکبار (مائده آیه ۸۲)، داشتن تواضع و فروتنی (مائده آیه ۸۳)، دارا بودن سلامت قلب و صفای باطن (حج آیات ۵۳ و ۵۴) و علم کامل به وحدانیت خداوندی و توحید مطلق (حج آیه ۵۴) از ویژگی های حق طلبان است. حق در اندیشه سیاسی و اجتماعی آموزه های قرآنی، محور و میزان قضاوت و نیز حکومت است (اعراف آیه ۱۸۱) و کسی که در اندیشه حق و در عمل عامل به حق است، از او چیزی جز عدل و داد بیرون نمی آید و در هیچ اندیشه و عملی راه به انحراف نمی برد و از راه حق و عدالت خارج نمی شود. این مسئله موجب شده تا در تحلیل قرآنی انسانهای حق گرا و عدالت ورز همانند باطل گرا و مفسد نباشند و انسان های نیکوکار با انسان های منحرف و متجاوز و مفسد یکسان شمرده نشوند. (ص آیات ۲۷ و ۲۸ و جایه آیه ۲۱ - ۲۲)

حق خواهی و باطل ستیزی امام موسی کاظم

امام موسی کاظم (علیه السلام) به سبب مبارزه دایمی در زندگی خویش به این نام شناخته شده است. او توانست با حق خواهی به عنوان هدف آرمانی در زندگی فردی و اجتماعی خویش و ظلم و باطل ستیزی، در چنان جایگاهی قرار گیرد که مصداق بارز کاظم شناخته شود. کاظمیت آن امام همام (علیه السلام) زمانی معنای واقعی به خود می‌گیرد که در برابر فشارهای ظالمان و سختی‌ها و مصایب بی‌شماری که از سوی دشمنان اعمال می‌شد صبر و شکیبایی می‌ورزد و با کظم و خود نگه داری و محافظت بر اصول حق و ارزشی به مبارزه خویش ادامه می‌دهد. در سیره امام کاظم (علیه السلام) حق‌گرایی و باطل ستیزی در عمل اجتماعی و سیاسی از جایگاه خاصی برخوردار است. آن بزرگوار هرگز حاضر نشد تا با همه زندان‌ها و شکنجه‌ها دست از حق‌گویی و حق‌گرایی برداشته و با باطل کنار آید. این یوسف علوی، حاضر شد ۷ تا ۱۴ سال در زندان خلفای زور و باطل بماند ولی دست از مبارزه با ظلم و باطل نشوید و با آنان کنار نیاید.

محدوده فدک

سران خلافت سلطنتی از آن حضرت خواستند تا دست از حق‌گویی و مبارزه بکشند و در برابر گرفتن حق و حقوقی هر چند حتی فدک، با خلافت سلطنتی کنار آید. از این رو به ایشان پیشنهاد می‌دهند ماهانه حقوقی کلان در اختیارش گذاشته و یا زندگی او را تامین کنند؛ ولی آن حضرت (علیه السلام) همانند حضرت یوسف صدیق (علیه السلام) می‌فرماید: رب السجن احب الی مما یدعوننی الیه؛ پروردگار من! زندان در نزد من محبوب تر است از آن چه آنان بدان می‌خوانند. آن حضرت حاضر نمی‌شود تا دست از حق‌گویی و حق‌طلبی و باطل ستیزی بردارد. و لذا در برابر بخشش فدک بیان می‌کند که مفهوم فدک در اندیشه سیاسی خلافت ولایی الهی، چیزی جز همه دارالاسلام نیست. بر این اساس هنگامی که از او می‌خواهند تا محدوده فدک را نشان دهد تا آن را به عنوان میراث فاطمی (سلام الله علیها) بازگردانند، آن حضرت (علیه السلام) همه مرزهای خلافت سلطنتی از آسیای میانه تا سند و ایران و شرق و غرب ممالک اسلامی تا آفریقا و اندلس را نشان می‌دهد و محدوده فدک را این گونه مشخص می‌کند.

هدف، باطل را توجیه نمی‌کند

حق‌گرایی و باطل ستیزی در همه وجود امام کاظم (علیه السلام) آن صابر صدیق نبوی (علیه السلام) به خوبی به شکل قول و عمل و گفتار و سیره خودنمایی می‌کند. از نظر آن حضرت (علیه السلام) هرگز باطل نمی‌تواند راهی به سوی حق باشد و دولت ظالم و باطل نمی‌تواند عدالت و حق را اجرا کند بر این اساس در اندیشه و تحلیل آن حضرت (علیه السلام) نمی‌توان به سوی حق با ابزار باطل رسید و اگر کسی بخواهد عدالتی را ایجاد کند و حقی را بر پا دارد نمی‌تواند از ابزار باطل سود برد. به عبارت دیگر هدف هر چند والا و عالی باشد نمی‌تواند ابزار باطل را توجیه و به آن جواز استفاده دهد. در این باره آن حضرت خطاب به یکی از یاران خویش می‌فرماید: یا فلان! اتق الله و قل الحق و ان کان فیه هلاکک فان فیه نجاتک و ان کان فیه نجاتک فان فیه هلاکک؛ خود را از خشم خدا حفظ کن و تقوا پیشه کن و سخن حق را بی‌پروا و هیچ ترسی بگو هر چند که نابودی تو در آن باشد؛ اما بدان که حق، موجب نابودی تو نیست بلکه آن نجات دهنده توست. اما باطل را همواره رها کن هر چند که به ظاهر نجات تو در آن باشد؛ زیرا هرگز باطل نجات بخش نیست بلکه در نهایت موجب هلاکت تو می‌شود. حق‌گرایی و حق‌طلبی و باطل ستیزی هر چند که بهای سنگینی دارد که باید پرداخته شود ولی آن حضرت با کاظمیت خویش توانست با صبر و شکیبایی، همه فشارها و اهانت‌ها و زندان‌ها را تحمل کند. قرآن بیان می‌کند که حق‌گرایان همواره از سوی حق ستیزان مورد فشار و تهدید و

زندان شکنجه قرار می‌گیرند که حضرت یوسف (علیه السلام) و ساحران بازگشته به دین توحیدی موسی (علیه السلام) از آن جمله هستند که در برابر فشارها صبر و تحمل پیشه کردند. حق ستیزان باطل ستیزان را متهم می‌سازند (مومنون آیه ۶۹ و ۷۰) و اجازه نمی‌دهند که آنان زندگی خویش را در مسیر کمالی و رشدی طی کنند. استکبار ورزی و تکبر و خود برتر بینی حق ستیزان (یونس آیات ۷۵ و ۷۶) و تعصب‌های بی‌جا (سبا آیه ۴۳) و حسادت (بقره آیه ۱۰۹) و جرم و جنایت و بزهکاری آنان (انفال آیه ۸) و نیز یونس آیه ۸۳) از مهم‌ترین علل و عواملی است که موجب می‌شود تا شخص در رفتار شخصی و اجتماعی خویش به سوی حق ستیزی و باطل متمایل شود. از این رو حضرت کاظم (علیه السلام) همواره با هرگونه عاملی که موجبات گرایش به حق ستیزی را پدید آورد مبارزه می‌کند و از یاران خویش می‌خواهد که این‌گونه عمل کنند و هرگز در هیچ عمل کوچک و بزرگی از حق دست بردارند و برای دست‌یابی به آرامش و آسایش ظاهری به باطل گرایش نیابند. آن حضرت (علیه السلام) روش‌های مختلفی را برای احقاق حق و ابطال باطل در پیش گرفت که یکی از آنها نفوذ دادن یاران باوفا و آزموده خویش در دستگاه حکومتی بود تا دوستان ایمانی را یاری کرده و به مردم کمک کنند و جان و مال و عرض ایشان را از ظلم و ستم حاکمان حفظ کنند از جمله این یاران می‌توان به علی بن یقظین اشاره کرد که با نفوذ در دستگاه حکومتی توانست کمک‌های بسیاری را به مومنان و دفع ظلم کند. البته این روش مبارزه با ظلم مبتنی بر حق بوده و آن حضرت هرگز از باطل برای دست‌یابی به حق استفاده نکرد؛ بلکه در همان حال به یاران سفارش می‌کرد که هرگز کاری نکنند که برای دست‌یابی به حقی ظلم و باطلی را مرتکب شوند. بنابراین زمانی که یکی دیگر از یاران خواست تا کاری کند که از نظر امام در حکم بهره‌گیری از باطل برای رسیدن به حق بود، او را بر حذر داشت و آن یار باوفا و شیعه واقعی حق و عدالت، نیز شتران خویش را فروخت تا تن به باطلی نسپارد. امام موسی کاظم (علیه السلام) شیربیشه امامت و شمشیر آخته اسلام و حق ضد کفر و باطل و ظلم بود این مساله موجب شد تا او را سال‌ها از زندانی به زندانی منتقل کنند. ولی آن حضرت این سخن شاعر عرب را زمزمه می‌کرد: مرا ملامت کردند که تو زندانی شدی (و امامت در میان مردم نکردی) گفتم این که عیب نیست. کدام شمشیر کاری هست که او را در غلاف قرار ندهند. مگر نمی‌بینی شیر را که به بیشه خود خو می‌گیرد و از آن بیرون نمی‌رود اما درندگان پست و ضعیف همواره آزاد و دایم در تردد و حرکت به این سو و آن سویند. آن حضرت (علیه السلام) نیز شیری بود که به زندان افتاد تا علاقه مردم را از وی ببرند و از مقام عظمای ولایت فرو اندازند ولی همه این کارها بی‌فایده و بی‌اثر بود؛ زیرا زندانبان او هم که فضل برمکی بود دل در محبت او باخت و در برابر عظمت وی تواضع کرد. عار نبود شیر را از سلسله ما نداریم از رضای حق گله شیر را بر گردن از زنجیر بود بر همه زنجیرسازان میر بود آن حضرت (علیه السلام) حتی در زندان هم میر و والی بر کائنات بود و حتی شیر پرده نیز اسیر اشاره او می‌شد. این‌گونه است که مهر و محبت او هر روز در دل‌ها بیش‌تر می‌شد و دشمنان به ویژه هارون الرشید این حاکم جور و باطل را مهر و محبت مردمی، سخت به وحشت می‌افکند. و لذا او را به شهادت رساندند تا این نور را خاموش کنند و یکی از باطل ستیزان را از میدان به در برند. این در حالی است که شهادت آن حضرت خود آغازی بر پایان حکومت خلافت سلطنتی شد و بزرگ‌ترین دوران طلایی عباسی آغاز زوال را پذیرفت.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی)

آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیت های گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۴۵۲۳۵)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

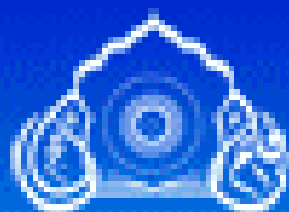
ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

